

[J. Chr. Jensen.]

bavses unægtelig, naar man ser, hvem disse Raadgivere er. For Brandvæsenets Vedkommende er det Vicebrandchefen i København, og for Bygningsvæsenets Vedkommende er det Stadsbygmesteren i København. Jeg bestrider ikke disse Embedsmænds Kvalifikationer — tværtimod, det er uhyre dygtige Embedsmænd, men det er de samme, som har med Sagerne at gøre fra Begyndelsen og eventuelt har nægtet at give Dispensation. Det er altsaa disse Mænd, som ogsaa er afgørende over for Ministeriet. Paa den Maade bliver i Praksis Vicebrandchefen ikke alene sin Chefs overordnede, men ogsaa Magistratens overordnede, og paa samme Maade er det med Stadsbygmestrene for Byggesagernes Vedkommende. Ministeriet burde i saadanne Sager have uvildige sagkyndige som Raadgivere og ikke de Embedsmænd, der har haft med Sagerne at gøre fra første Haand. Vi maa have dette Forhold ændret, ellers kan vi lige saa godt afskaffe de overordnede Instanser og sige: Embedsmændene alene vide — for saadan er det nu.

Jeg henstiller til den højtærede Justitsminister at ændre dette Forhold. Jeg kan for øvrigt ikke forstaa, hvorfor netop disse Sager skal sortere under Justitsministeren, naar i øvrigt Sager vedrørende Bygningsvæsen i al Almindelighed sorterer under Indenrigsministeren.

Jeg vil gerne her gøre opmærksom paa, at det vilde være formaalstjenligt, naar der er Dispensationssager eller i det hele taget Sager, som vedrører Brandvæsenet, at man da ogsaa spurgte den bygningskyndige Raadgiver om Sagen, for det er ikke lige meget, hvad det koster, og Ministeriet kunde derved faa et virkeligt Overblik over Tingene.

Jeg vil derefter gøre nogle enkelte Bemærkninger om Statens Bygningsvæsen i Almindelighed. Staten er jo Landets allerstørste Bygherre; en meget betydelig Del af Statens Indtægter anvendes til Byggeri, til Administrationsbygninger, Lærestalter, Skoler, Museer, Hospitaler, Fængsler, Stationer, Kaserner, Embedsboliger og meget, meget andet. Denne omfattende Virksomhed er der ingen som helst fast Plan for eller Mening i. Det Ministerium eller den Institution, der skal bruge den paagældende Bygning, bygger den, og i de allerfleste Tilfælde har dette Ministerium ingen som helst Forudsætninger for at kunne lede et Byggeri, kun i de enkelte Tilfælde, hvor der er et Byggeudvalg, vel at mærke et Byggeudvalg med sagkyndig Bistand, gaar det nogenlunde, men absolut ikke tilfreds-

stillende, fordi dette Byggeudvalg først faar med Sagerne at gøre paa et alt for sent Tidspunkt. Under disse Forhold vil alle meget let se, at det er de paagældende Arkitekter og Ingeniører, der ganske suverænt bestemmer, hvordan der skal bygges, og hvad det skal koste, og det forfærdelige — jeg bruger dette Ord med Vilje — i hele dette Forhold er, at Staten i det aller væsentligste overlader Byggeriet til de Arkitekter, de saakaldte kgl. Bygningsinspektører, og Ingeniører, som paa Statens Vegne skulde være de kontrollørende paa dette Byggeri, og disse Arkitekter betales efter en Tarif i Forhold til det, Bygningen koster. Derved bliver de paagældende Arkitekter og Ingeniører deres egne Kontrolører, og hvor Staten i enkelte Tilfælde bruger Arkitekter og Ingeniører uden for de statsansatte, er der overhovedet ingen som helst Kontrol fra Statens Side. Saa vil man formentlig sige: Vi har jo Statens Bygningsraad. Dette Raad har ingen som helst Indflydelse paa Byggeriets Udformning, heller ikke dets Gang, da Medlemmerne hverken ser Bygningsbeskrivelser eller Detailtegninger eller er medbestemmende om, hvad Materiale Bygningen i det hele og store skal laves af, og heller ikke har Indflydelse paa de Installationer eller det Inventar, der skal anbringes i Huset, eller for øvrigt hvad det skal laves af.

Under disse Forhold er det ikke underligt, at der i det hele og store ødsles med Statens Penge paa en Maade, som er aldeles uforsvarlig. Dette gælder saa at sige alt offentligt Byggeri, f. Eks. paa Hospitaler for blot at nævne en Ting. Hospitaler og Sanatorier er nu oppe paa en Udgift paa mellem 20 000 og 30 000 Kr. pr. Sengeplads, og det er jo dog formentlig ikke lige meget, hvor faa eller hvor mange Sengepladser man faar for Millionerne, uden at jeg paa nogen Maade vil have, at de paagældende Bygninger skal have en ringere Brugsværdi, end de kostbare har. Jeg siger ikke her, at Arkitekterne bygger dyrt for at tjene flere Penge, selv om Lønningsmaaden ikke frister til det modsatte, men jeg siger, at med hele Systemet, som det er, fristes de paagældende til at anvende de allerdyreste Ting og sige, det er ikke for godt, selv om Bygningen ikke derved bliver bedre til sin praktiske Brug.

Jeg henstiller til den højtærede Indenrigsminister at tage denne Sag under alvorlig Overvejelse f. Eks. i en Kommission, som bør nedsættes uden for Kredsen af direkte interesserede. Det er netop dem, man har brugt hidtil. Statens Byggeri bør samles